

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
 בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
 שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

דעם רבינ'ס משלים

הדאקטיר הגדול

פן יש אנשים, שאי אפשר לגלות להם פנימיות התורה הצריכה לרפואתו, כי התורה היא רפואה, כמו שכתוב (משלי ג): "רפאות תהי לשרך", כי בהתורה יש שני כחות. סם חיים וסם מות. כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (יומא עב:): "זכה - נעשה לו סם חיים לא זכה - נעשה לו סם המות". ועל פן אם יאמרו לו התורה בעצמה כמו שהיא, ימות בלי ספק, כי אצלו שלא זכה נעשה סם מות, על-כן ההכרח להלביש לו פנימיות התורה בדברי תורה אחרים, ולפעמים גם זה אינו יכול לקבל אף אם ילבישו בדברי תורה אחרים. על-פן מלבישין התורה בספורי דברים חיצוניים, למען יוכל לקבל הרפואה הגנוזה שם. כי גם התורה בעצמה מלבשת עתה בספורי מעשיות מחמת שלא היה אפשר למסרה כמות שהיא:

(לקוטי מוהר"ן קס"ד)

לענין ספורי דברים של הצדיק האמת.

למשל: רופא שניחלה והכרח למסור את עצמו ליד הדאקטיר הגדול, והרופא רוצה שיתן לו רפואות כפי מה שהוא יודע, להוציא לו שן ולגלחו, אבל הדאקטיר יודע רפואות יקרים וחשובים שצריכה לתן לו. פן יזדמן, שיבוא איש להתלמיד-חכם וצדיק הדור, שהוא רופא חלי הנפשיות, ורוצה שיתן לו הצדיק רפואות, הינו הנהגות ודרכים, כפי מה שהוא יודע. אבל באמת הצדיק יש לו רפואות ודרכים ישרים, שצריכה להנהיגו לרפואתו. והנה לפעמים ההכרח לתן להחולה איזה סם, אשר אם יתנו לו הסם בעצמו כמו שהוא, ימות החולה בלי ספק, על-כן ההכרח לערב הסם בדברים אחרים.

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (1)

נתגדל בבית העבד, ולהפך: בן השפחה, שנקרא בן המלך, היה טבעו נמשך לנמוס אחר שלא כנמוס המלך, אך שהיה נתגדל בבית המלך והיה מכרח להתנהג בנמוס המלכות, שהיו מגדלים אותו בנמוס זה.

והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגלתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים, כנ"ל, וחברא חברא אית לה, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו, כדרך העולם, עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלף הבן מלך.

אבל אין רשאים לדבר מזה שלא יתגלה למלך, כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה, כי אין תקנה לזה, כי אי אפשר להאמין, אולי הוא שקר, ואיך אפשר לחזר ולהחליף? ועל כן בודאי אסור להם לגלות זאת למלך, רק העם היו מרננים ביניהם על זה.

ויהי היום, והלך אחד וגלה הסוד באזני הבן מלך, איך שאומרים עליו, שנחלף, כנ"ל, אך אי אפשר לה לחקור על זה, כי אין

מעשה במלך אחד, שהיתה שפחה אחת בביתו, שהיתה משמשת את המלכה. (ומסתמא מבשלת אינה רשאה לכנס אל המלך, אך היתה איזה שפחה משרתת קטנה במעלה). והגיע זמן לדתה של המלכה, וגם השפחה הנ"ל הגיע זמן לדתה באותו העת.

והלכה המילדת והחליפה הולדות למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר. והחליפה הולדות, והניחה בן המלך אצל השפחה ובן השפחה אצל המלכה.

ואחר כך התחילו אלו הבנים להתגדל. ובן המלך (הינו זה שנתגדל אצל המלך, כי היו סוברים, שהוא בן המלך) היו מגדלים אותו ממעלה למעלה, עד שהיה הולך וגדול והיה ברך גדולה,

וגם אותו בן השפחה (הינו בן המלך באמת, אך נתגדל אצל השפחה, כנ"ל) נתגדל בביתו, ושניהם היו לומדים יחד בחדר אחד.

וזה הבן מלך האמתי, שנקרא בן השפחה, היה טבעו נמשך לנמוס המלכות, אך שהיה

זֶה כְּבוֹדָהּ וְאִי־אֶפְשָׁר לָהּ לַחְקֹר זֹאת כָּלֵל,
אֶף הוֹדַעְתִּי לָהּ זֹאת, כִּי אוֹלֵי יְהִיָּה קֶשֶׁר
כְּנֶגֶד הַמְּלוּכָה, וְיוּכַל הַקֶּשֶׁר לְהִתְחַזֵּק עַל־
יַד־זֶה, כִּי יֹאמְרוּ, שֶׁהֵם לוֹקְחִים לְעֶצְמָם
הֶבֶן מִלֶּךָ לְמֶלֶךְ, הֵינּוּ אוֹתוֹ שְׂאוּמְרִים עָלָיו
שֶׁהוּא הֶבֶן מִלֶּךְ הָאֲמִתִּי, כַּנִּל,

עַל פֶּן אַתָּה צָרִיךְ לְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל הֶבֶן
הַנִּל לְהַעֲבִירוֹ. (כֹּל זֶה הוּא דְבָרֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ,
שֶׁגָּלָה הַסּוּד לְבֶן הַשִּׁפְחָה, הַנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ).

וְהִלֵּךְ זֶה הֶבֶן מִלֶּךְ (הֵינּוּ זֶה שֶׁנִּקְרָא בֶּן מֶלֶךְ,
וְהַכֵּלֵל: בְּכָל מְקוֹם, שֶׁנִּזְכָּר כָּאֵן בֶּן הַמֶּלֶךְ סֵתֵם,
הַכּוֹנֵה עַל הַנְּחֻלָּה, הֵינּוּ שֶׁהוּא בְּאֲמֶת בֶּן הַשִּׁפְחָה,
רַק שֶׁנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ, כִּי נִתְגַּדֵּל אֶצֶל הַמֶּלֶךְ, כַּנִּל.
וְכֵן בְּבֶן הַשִּׁפְחָה; בְּמְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַשִּׁפְחָה. רַק
בְּמְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֶת אוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה
הָאֲמֶת, אִז הַכּוֹנֵה עַל הָאֲמֶת לְאֲמֶתוֹ) וְהִתְחִיל
לְגַרֵם רְעוֹת לְאָבִי הַנִּל (אֲשֶׁר בְּאֲמֶת הוּא
אָבִיו, כַּנִּל) וְשֵׁם עֵינָיו לְהִיּוֹת רוֹבֵה בּוֹ רְעוֹת
תָּמִיד, וְהָיָה תָּמִיד גּוֹרֵם לוֹ רְעוֹת רָעָה אַחַר
רָעָה, כִּדֵּי שֶׁיִּכְרַח לְעַקֵּר עִם בְּנוֹ.

וְכָל זְמַן שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ חַי עַדִּין, לֹא הָיָה לוֹ
מִמְשָׁלָה כָּל־כָּף, אֶף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה גּוֹרֵם לוֹ
רְעוֹת. וְאַחֲר־כֵּן נִזְקַן הַמֶּלֶךְ וּמָת, וְלָקַח
הוּא אֶת הַמְּלוּכָה (הֵינּוּ הֶבֶן הַשִּׁפְחָה שֶׁנְּחַלָּה
וְנִקְרָא עִתָּה בֶּן מֶלֶךְ כַּנִּל) וְאִז עָשָׂה רְעוֹת

יוֹתֵר לְאָבִי הַבֶּן הַנִּל, רָעָה אַחַר רָעָה,
וְהָיָה עוֹשֶׂה בְּדַרְךְ עֲרֻמָּה, בְּאִפְסוֹ שְׁלֹא יִבְיִנוּ
הָעוֹלָם, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ רְעוֹת, כִּי אֵין זֶה
נֶאֱדָה בְּפָנָי הַהֶמוֹן, רַק הָיָה מְעַלִּים הַדְּבָר,
וְגַרֵם לוֹ רְעוֹת תָּמִיד.

וְהִבִּין אָבִי הַבֶּן הַנִּל, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ
רְעוֹת בְּשִׁבִיל הָעֵנֶן הַנִּל. וְעָנָה וְאָמַר
לְבָנוֹ (הֵינּוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ בְּאֲמֶת, אֶף עַל־יַד הַחֲלוּף
נִדְמָה, שֶׁהוּא בְּנוֹ) וְסִפֵּר לוֹ כֹּל הָעֵנֶן, וְאָמַר
לוֹ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַחֲמָנוֹת גְּדוֹל עָלָיו, כִּי מִמָּה
נִפְשָׁה; אִם אַתָּה בְּנִי, בּוֹדָאֵי יֵשׁ לִי רַחֲמָנוֹת
עָלֶיךָ; וְאִם אַתָּה בֶּן הַמֶּלֶךְ בְּאֲמֶת, בּוֹדָאֵי
הַרַחֲמָנוֹת גְּדוֹל בְּיוֹתֵר עָלֶיךָ, כִּי הוּא רוֹצֵה
לְהַעֲבִיר אוֹתָךְ לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל כֵּן
אַתָּה מְכָרַח לְעַקֵּר מִכָּאֵן. וְהוֹרַע בְּעֵינָיו
הַדְּבָר מְאֹד.

אֶף הַמֶּלֶךְ הַנִּל (דִּהֵינּוּ זֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה מֶלֶךְ תַּחַת
אָבִיו, כִּי נִדְמָה שֶׁהוּא הֶבֶן מִלֶּךְ מַחֲמַת הַחֲלוּף)
הָיָה רוֹבֵה לוֹ בְּכָל פַּעַם חֲצִי רְעֵתוֹ, זֶה אַחַר זֶה,

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה י"א מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (1)

- חבר סיפר לחבירו עד שנתפרסם
- שתי התשובות נכונות.
- ז. למה אין רשאים שידע המלך שהחליפו הבנים?
  - כי מרוב צער ימות
  - כי המלך יעניש את זה שהחליפם
  - כי מה יעשה המלך, אין תקנה לזה
- ח. למי גרם רעות בן המלך (הנחלף)?
  - לבן המלך אמיתי
  - לאביו של בן השפחה אמיתי
  - לשפחה
- ט. מי לקח את המלוכה אחר שהמלך מת?
  - בן המלך אמיתי
  - בן השפחה אמיתי
  - בן של מלך אחר
- י. מי סיפר לבן המלך האמיתי הסוד שהחליפו?
  - בן השפחה האמיתי
  - השפחה
  - אביו של בן השפחה אמיתי

יא. האם למדת את המעשה השבוע?

- כן
- לא
- חלק

א. שאלה זכות: מתי סיפר רבינו את המעשה שלפנינו?

(עין בחיי מוהר"ן אות ס"א)

- אחר פורים שנת תקס"ט
- קודם פורים שנת תקס"ט
- מוצש"ק פרשת נח שנת תק"ע
- ב. מי החליף הוולדות (התינוקות) של המלך והשפחה?
  - אחת מהשפחות
  - השפחה היולדת
  - המיילדת
- ג. לאיזה טבע נמשך הבן המלך האמיתי?
  - לנימוס המלכות
  - לנימוס עבדים
  - שתי התשובות נכונות.
- ד. לאיזה טבע נמשך הבן השפחה האמיתי?
  - לנימוס המלכות
  - לנימוס עבדים
  - לנימוס אחר
- ה. מי גילה הסוד שהבנים התחלפו?
  - המשרת של המלך
  - השפחה בעצמה
  - המיילדת
- ו. איך נתגלה הסוד הזה לכל העולם?
  - אנשי המלך הודיעו הדבר

בעומק המעשה

על מי כתב רבינו במעשה זו (בן מלך ובן שפחה שנתחלפו) ובמעשה י' (בערגיר ועני) שהיה "בְּרִיָּה" ?

תשובות על המבחן של שבוע שעבר

בסוף: מה לא היה להקיסר הזקן - ולמה? גם אחר-כך לא היה להקיסר הזקן גְּדֻלָּה, כי הכל היה על-ידו. ומה היה לבערגיר? הבערגיר היה לו גְּדֻלָּה מאד (כי הוא) אָבִי הַקִּיסָר, שהוא הַעֲקָר. מי היה בסוף הקיסר? בן הבערגיר - כי הוא (הבערגיר) אָבִי הַקִּיסָר, שהוא הַעֲקָר.